

Dwars door de duinen

Nieuwtjes en weetjes over planten, dieren en duinen

De aalscholver wordt steeds meer een duinbroedvogel.
Foto: Joost Bouwmeester

De aalscholver als duinbroedvogel

Vroeger was de aalscholver een broedvogel van meren en moerassen. Dertig jaar geleden vestigde zich een kolonie in Voornes Duin, bij het Breede Water. Deze groeide uit tot meer dan duizend nesten. Daarna volgden andere waterrijke duingebieden, zoals het Zwanenwater en de Waddeneilanden. Volgens een recent broedvogeloverzicht waren er in 2011 verspreid over de hele Nederlandse duinenkust ongeveer vijftien kolonies. Ook langs de Hollandse kust zitten een paar grote, zoals in Meijndel, de Amsterdamse Waterleidingduinen en het Noord-Hollands Duinreservaat. Alles bij elkaar zijn dit duizenden broedparen, een flink deel van de Nederlandse populatie. Tijdens de broedtijd vissen veel aalscholvers op zee. Vanaf paden in het buitenduin kun je in het voorjaar deze gevleugelde torpedo's af en aan zien vliegen.

Jaar van de duinwespenorchis

De duinwespenorchis is voor de Werkgroep Europese Orchideeën van de KNNV dé soort van 2013. Deze orchidee is een ondersoort van de brede wespenorchis. De Nederlandse duinen zijn wereldwijd zijn belangrijkste verspreidingsgebied. Vandaar ook de wetenschappelijke naam *neerlandica*. Best iets om trots op te zijn zou je zeggen. Toch hebben plantenonderzoekers weinig aandacht voor de duinwespenorchis. Hij is lastig te onderscheiden van de 'moedersoort' en staat ook niet in elke flora. Vandaar de oproep van de WEO om de verspreiding beter in beeld te brengen. Dus goed opletten voortaan. De duinwespenorchis bloeit van de late zomer tot in de herfst. Meer info, ook over de verschillen met de brede wespenorchis, op www5.knnv.nl/europese-orchideeen/sort-van-het-jaar.

De duinwespenorchis is lastig te onderscheiden van de brede wespenorchis. Check de website van de KNNV of zoek hem op in Heukels' Flora van Nederland. Foto: Wijnand van Buuren

Vale vleermuis in Meijndel

Elk jaar overwinteren er vele honderden vleermuizen in bunkers in de duinen. In Meijndel zijn watervleermuis en meervleermuis de meest voorkomende soorten. Deskundigen en vrijwilligers tellen elk jaar hoeveel er zijn. Afgelopen winter vonden ze in een kleine bunker de vale vleermuis. Dit is een van de zeldzaamste soorten vleermuizen in Nederland. Alleen in Zuid-Limburg overwintert ieder jaar een klein aantal dieren. Het is pas de vierde keer dat een overwinterende vale vleermuis langs de kust is waargenomen. In de zomer leven ze vooral in oude beukenbossen.

De zeldzame vale vleermuis is met een spanwijdte van ongeveer veertig centimeter een van de grootste vleermuizen van ons land. Foto: Rudy van der Kuil

Koning Willem I bezat begin negentiende eeuw Landgoed Bakkum en stichtte een nu verdwenen landbouwenclave in het aangrenzende duingebied.

Koninklijke wandeling bij Castricum

Ter ere van de recente troonswisseling heeft PWN een 'Koninklijke' wandeling uitgezet, de Route Royale. Deze voert je langs historische plekken in het Noord-Hollands Duinreservaat bij Castricum. Hier bezat Koning Willem I in de eerste helft van de negentiende eeuw Landgoed Bakkum - het huidige Duin en Bosch - en het aangrenzende duingebied. Hij stichtte een grote landbouwenclave, compleet met ontwateringssloten, akkerland, weilanden en boerderijen. De ontginning bleek geen succes en verdween uiteindelijk. Toch herinnert het landschap op veel plekken nog aan die tijd. Zo staat restaurant Johanna's Hof op de plaats van een verdwenen boerderij met die naam. De 'Route Royale' is ongeveer zes kilometer lang. Het startpunt is bezoekerscentrum De Hoep bij Bakkum. Een routebeschrijving met allerlei historische weetjes is te vinden op www.pwn.nl onder 'natuur'.

Meer berichten op duinbehoud.nl

Kunt u niet wachten op de volgende aflevering van Dwars door de Duinen? Geen probleem.

Op www.duinbehoud.nl vindt u in de rubriek 'Actueel' (bijna) dagelijks verse nieuwtjes over alles wat er in en om de duinen gebeurt.

Nieuw: natuurontwikkeling in oude duinen van Leyduin

De oude duinen zijn een beetje een ondergeschoven kindje. De jonge duinen krijgen alle aandacht. Daar zijn Natura 2000-gebieden en wordt natuur hersteld. Gelukkig bekommert Landschap Noord-Holland zich om de strandwallen en strandvlakten die samen de oude duinen vormen.

Vorig jaar is bij Leyduin, een prachtige buitenplaats in de oude duinen bij Heemstede, natuur hersteld op de aangrenzende strandvlakte. Het boerenland is er afgeplagd om natte en schrale graslanden te herstellen. De grond is hier heel anders dan in de 'gewone' jonge duinen. Misschien komt er op den duur wel dopheide of zonnedaauw. Je kunt de herstelde graslanden bij Leyduin bewonderen vanaf een wandelpad langs de bosrand van Leyduin en vanuit de trein tussen Leiden en Heemstede.

In 2012 is de natuur hersteld op een stuk 'strandvlakte' bij Leyduin. Foto: Joost Bouwmeester

Bloggende duinboswachters

Social media zijn overal, ook in de duinen. Je kunt nu de belevenissen van de boswachters van Staatsbosbeheer in Berkheide, Coepelduynen en Boswachterij Noordwijk - samen 'Hollands Duin' - volgen via hun weblogs. Regelmatig maken ze melding van nieuwtjes en bijzondere waarnemingen, als het even kan voorzien van een mooie foto. De blogs van duinboswachters Mark Kras en Yvonne van der Meer zijn te vinden via www.staatsbosbeheerzuidholland.wordpress.com. Daarnaast twittert @boswachtermark er flink op los. In het Noord-Hollands Duinreservaat kun je al enige tijd PWN boswachter Kees volgen via <http://www.pwn.nl/consument/natuur/boswachterblog/Paginas/> Op-stap-met-boswachter-Kees.aspx.

Boswachter Mark twittert en blogt over zijn belevenissen in Hollands Duin. Foto: Joost Bouwmeester